

Udgivet 01.12.2023

Fugleinfluenza: Når du skal holde hønerne på stald

I tilfælde af fugleinfluenza og offentligt påbud om, at hønerne ikke må være ude, bliver de frustrerede. Det kan føre til stress, fjerpilning og kannibalisme.

Af Niels Finn Johansen, Sofie Knorr Jensen

Når høner bliver lukket inde i stalden som konsekvens af fugleinfluenza, er der en række tiltag, du kan gøre for at forbedre forholdene, så du undgår stress, fjerpilning og i værste fald kannibalisme hos hønerne.

Problemerne er størst i de hønsehold, hvor hønerne bruger mest tid på udearealet. Her vil indelukning blive opfattet som en betydelig indskrænkning af deres adfærdsmuligheder. Derfor er det vigtigt at iværksætte de forebyggende foranstaltninger senest samme dag, hønerne lukkes inde.

Er det muligt, bør du som det første give hønerne mere plads indendørs. Samtidig bør du ændre pasningen af dyrene, så du flytter hønernes beskæftigelse og adspredelse med ind i hønsehuset. Desuden bør du optimere næringsstofforsyningen og sikre optimalt klima, hygiejne og lys i hønsehuset.

Mere areal

I forbindelse med fugleinfluenza skal du, ifølge Fødearestyrelsens regler, holde hønerne under tag. Det betyder, at du har lov til at etablere et overdækket areal i forbindelse med hønsehuset til erstatning for det rigtige udeareal.

En kraftig presenning kan fungere som fast tag i små hønsehold, men du skal være opmærksom på, at regnvand skal kunne løbe af. Du bør afgrænse det overdækkede udeareal med vægge af kraftigt net fra jord til tag. Du kan bruge galvaniseret eller plasticbelagt trådhegn med masker på maksimalt 5 x 10 cm.

En anden mulighed er at sætte en drivhustunnel i forlængelse af hønsehuset. Sæt plader nederst på indersiden, så hønerne ikke hakker hul i plastikvæggene.

En tredje mulighed er at give hønerne adgang til et større indendørs areal. Måske kan du inddrage maskinhus, lade eller andre stalde. Det handler om at give hønerne mere plads som erstatning for adgangen til udeareal. Sørg for, at det nye areal er hygiejnisk, tørt og attraktivt.

Giv grovfoder på en ny måde

Når høner ikke har adgang til grovfoder i hønsegården, skal de have grovfoder på anden vis. Sørg for at give samme slags og samme mængde foder på samme tid hver dag.

Giv grovfoderet indendørs eller på det overdækkede udeareal. Det vil holde hønerne beskæftigede, fremme tarmsundheden og forebygge fjerpilning og kannibalisme.

I mindre hønsehold kan du give grøntsager som f.eks. salat, gulerødder - gerne med top, rødbeder og grønkål. Husk, at det varer et par dage, inden hønerne lærer at spise rodfrugter, så hjælp processen på vej ved at findele dem.

I større hønsehold er ensilage af forskellig art relevant. Det kan være majs-, korn-, bælgplante- eller kløvergræsensilage. Al ensilage bør være fintsnittet. Giv 20–30 g pr. høne pr. dag udfodret på strølsen eller i høhække.

Frisk græs er også en mulighed, men sørg for, at græsstråene er korte, høstet ved et meget tidligt slæt eller er fintsnittet. Giv max 10–15 g frisk græs pr. høne pr. dag.

Gode råd om strøelse

- Mug ud og læg ny strøelse, hvis den er våd eller skorpet.
- Supplér strøelsen med halm, hø eller høvlspåner.
- Brug snittet halm af hvede eller byg. Den anvendte strøelse skal være interessant for hønerne, så de bruger tid på at undersøge den.
- Bland groft sand i strøelsen, så hønerne kan finde kråsesten.

Indstil lyset, så hønerne kan finde rundt

Lysstyrken bør være således, at hønerne kan finde foder og vand, se hinanden og se strøelse og grovfoder. Det vil i praksis sige, at lysstyrken skal være omkring 15–20 lux. Husk, at meget høj lysstyrke øger risikoen for kannibalisme i situationer, hvor hønerne er stressede. Derfor bør du sikre dig, at lysstyrken i stalden er moderat, når du lukker af til udearealet. Sørg for aldrig at reducere dagslængden på lyset. Det er udelukkende lysstyrken, du må justere.

I den sammenhæng skal du være særlig opmærksom på vinduer og andre åbninger. I økologiske stalde skal der være adgang for dagslys, men lyset må gerne være diffust eller indirekte. Solen bør ikke skinne direkte ind til hønsene. Sæt gardiner eller andet for vinduer og åbninger.

Har du en større erhvervsmæssig stald, er den formentlig udstyret med lysstyrkeregulering, så du kan styre lysstyrken med en knap. Har du en mindre stald, kan du være nødt til at male lyskilderne mere eller mindre til for at dæmpe lyset. Anbefalingen er, at du bruger oxydrødt, der er det pulver, du blander i kalk, når du vil kalke et hus.

Tiltag, hvis der opstår kannibalisme

Er der opstået kannibalisme i en flok, er du nødt til at dæmpe lyset kraftigt. Når du ser den første høne med blødende sår, skal du dæmpe lyset. Derefter skal du holde skarpt øje med flokken. Kommer der flere med blødende sår, dæmper du mere. Fortsæt, indtil kannibalsismen ophører.

Husk, at du skal fjerne kannibaliserede dyr fra stalden. Isolér let skadede dyr i separate rum, indtil sårene er helet. Afliv skadede dyr.

Når der er gået nogle dage, uden du har konstateret blødende sår og kannibalisme, begynder du forsigtigt at øge lysstyrken, idet du iagttager høneflokken og sikrer, at kannibalsismen ikke genopstår.

Økologistatus – hvad sker med den?

Økologisk fjerkræ kan bevare den økologiske status, når fjerkræet ikke har adgang til udeareal på grund af offentlig påbud.

Det er muligt, fordi økologisk fjerkræhold omfatter mange andre lovkrav udover kravet om adgang til udeareal. Lever du fortsat op til de andre regler og krav, som gælder for økologisk fjerkræ, kan du bevare

din økologistatus, mens dyrene holdes inde.

Vejledning for økologiske fjerkræproducenter under indelukningskrav for fjerkræ (pdf 16 sider)
(/media/mpqhgkmn/vejledning_indelukningskrav_fjerkrae_web.pdf)

Vejledning for økologiske fjerkræproducenter under indelukningskrav (lydfil)
(/media/ruueyn5f/32-vejledning-for-oekologiske-fjerkraeproducenter-under-indelukningskrav-mindre-version.mp3)

Foto: Tomas Fibiger Nørfelt

Fonden for **økologisk landbrug**

For mere information

Niels Finn Johansen

Konsulent

fægproduktion, slagtefjerkræ

+45 21 71 77 68

njoh@icoel.dk

Sofie Knorr Jensen

Konsulent

fægproduktion, slagtefjerkræ

+45 25 42 93 18

sokj@icoel.dk